

El nou Port Vell - Amics per sempre

[a interactius.ara.cat/barcelona-92/cronica/el-nou-port-vell](http://interactius.ara.cat/barcelona-92/cronica/el-nou-port-vell)

CRÒNICA DE XAVIER THEROS

El nou Port Vell

CAPÍTOL 2

El Port Vell, amb la 'Santa Maria', abans de la Rambla de Mar, de la construcció del Maremàgnum i de la remodelació del Moll de la Fusta.GETTY

Una de les idees més repetides dels anys previs als Jocs Olímpics va ser que la ciutat havia viscut durant massa temps d'esquena al mar, que calia recuperar la façana litoral. Llavors, el port estava ocult per grans magatzems portuaris, que impedièn físicament l'accés a l'aigua. El gran passeig marítim de l'època era l'Escullera, mentre que el passeig Marítim no es podia acabar sense expulsar de la platja els berenadors edificats sobre la sorra. Per donar solució a aquests problemes, des dels primers compassos de la dècada de 1980 es van portar a terme un seguit d'obres que van agafar embranzida gràcies a la cita olímpica.

Els barcelonins portaven dècades distanciat del seu port, sovint desconegut. Calia facilitar que el poguessin conèixer millor. El nou Port Vell va començar pel moll de Bosch i Alsina, més conegut popularment com el Moll de la Fusta, un espai que havia estat ocupat per les vies dels trens de mercaderies i per grans magatzems portuaris, també coneguts com a tinglados. A principis dels vuitanta, els dipòsits d'aquest sector ja havien desaparegut i el

lloc estava mig abandonat. El maig del 1981 es va habilitar l'espai per a l'Homenatge a la Bandera, durant les commemoracions del Dia de les Forces Armades, celebrat aquell any a Barcelona. Després d'allò, va estar molt de temps sense ús, fins que el gener del 1987 es va omplir de curiosos, atrets pel Ral·li París-Dakar, que hi va fer parada. Dos dies més tard, era inaugurat oficialment per l'alcalde Pascual Maragall.

Un veler antic al Port Vell de Barcelona.XAVIER BERTRAL

El disseny va ser de Manuel de Solà Morales, un passeig al costat del mar, amb una estàtua de Ròmul Bosch i Alsina, i una altra de Joan Salvat Papasseit, colonitzat per bars de vida efímera, com el Blau Marí, el Distrito Marítimo o el Grambrinus, dels quals només queda la Gamba de Mariscal. Per sota hi va passar la ronda Litoral, per connectar aquell sector del port amb el de la Vila Olímpica. Però mai va acabar de complir la seva funció inicial, com a àrea de transició entre el centre i la zona portuària.

La imatge d'aquesta nova centralitat va ser l'estàtua Cara de Barcelona, de l'artista pop Roy Lichtenstein. Al veí Moll del Dipòsit es va rehabilitar l'edifici dels Magatzems Generals, un dels pocs que queden de l'antic port barceloní del segle XIX. Va ser rebatejat com el Palau de Mar, i s'hi van instal·lar des de restaurants fins al Museu d'Història de Catalunya. L'any 1988 el Port Autònom de Barcelona va aprovar el Pla Especial per al Port Vell. El passeig Joan de Borbó va recuperar la vista sobre l'aigua, quan a partir d'aquell any es van enrunar els tinglados del moll de la Barceloneta. En aquest barri s'hi van col·locar diverses obres d'art públic, dins del que es va conèixer com l'Olimpíada Cultural, com la Balança romana de Jannis Kounellis, l'Habitació on sempre plou de Juan Muñoz i l'Estel ferit de Rebecca Horn.

El polèmic enderroc dels Banys

Una de les prioritats d'aquesta obertura al mar van ser una sèrie de polèmics enrunaments, molt contestats per la ciutadania, a fi de recuperar platges d'ús públic. En aplicació de la llei de costes, l'any 1988 van caure els Banys de Sant Sebastià, una veritable institució per a diverses generacions de barcelonins. El 1990 els van seguir els Banys El Astillero, els Banys de Sant Miquel i els Banys Orientals, on una trentena de banyistes es va negar a marxar i van haver de ser desallotjats per la policia.

El mateix destí van córrer els famosos xiringuitos de la Barceloneta. En aquella ocasió, l'excusa va ser poder prolongar el passeig Marítim fins a fer-lo convergir amb el passeig Joan de Borbó donant lliure accés a la platja de Sant Sebastià. Dels divuit establiments que quedaven, un terç van desaparèixer l'any 1991. La resta ho van fer durant el 1992, acompanyant la seu del Club Natació Atlètic. L'últim a caure sota la piqueta va ser Can Costa - El Deporte, que va sobreviure fins al 1994. Aquell mateix any es va donar per acabada aquesta fase, pel que fa al port, amb una intervenció integral al moll d'Espanya, que va acabar condensant l'oci nocturn de la zona.

Una vegada enrunats els tinglados d'aquest moll, es va comunicar amb el Portal de la Pau mitjançant una passarel·la de fusta, coneguda com la Rambla de Mar, que enllaçava amb les noves instal·lacions del Maremàgnun, el cinema IMAX i l'Aquàrium. Malgrat l'alt preu que va pagar, la ciutat va recuperar la relació amb el seu mar. Tot i que, com escrivia Paco Villar a Banys de mar: "Els barcelonins havien perdut gairebé sense adonar-se'n part de la memòria històrica de la seva vida quotidiana davant l'empenta de la futura Barcelona olímpica".